עולת שבת בשבתו

ת"ת תורה ויראה דרבינו יואל ד'סאטמאר • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • קרית יואל יצ"ו

בעזהשי"ת | פרשת יתרו | כיתה ח' ט' תשס"ט לפ"ק

מילי דחסידא

אנכי ה' אלקיך: הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ ז"ל שמע מרבו **הרה"ק ר' מענדעלע מרימנוב** זי"ע, שישראל לא שמעו כי אם **קמץ אלף**. ופירש הוא ז"ל דבריו הקדושים. וגם אני אענה חלקי, נראה לי כי כוונתו כך הוא, כי ה' יתברך הורה לנו במעמד הקדוש הזה, **שנקמץ האלף** בראשי תיבות אוזן לב פה, ושלש אלה עולים בגימטריא **עינים** עם הכולל, באילו ארבעה תולה כל הנהגות שבגוף לטובה, או חלילה להיפך, ע"כ הזהירנו השי"ת שנקמץ האברים הללו.

ראשית ועיקר הכל, **העינים** מלהסתכל במקום איסור חלילה, כי שקול כנגד כולם, כמו שהוא בגימטריא **כנגד כולם**, ועל ידי זה, יקמץ לבבו מלהרהר חלילה הרהורים רעים, ויקמץ **האוזן** שלא ישמע שמע שוא, ויקמץ **פיו** ולשונו מלהוציא מפיו דברים בטלים, וכל שכן שקר ורכילות וחנופה, כי אם בתורת ה' יהגה תמיד.

דרש דרש

וישמע יתרו: מה שמועה שמע ובא קרי"ס ומלחמת עמלק. פארוואס האבן דוקא די 2 נסים גורם געווען צו זיין קומען?

ענטפערט דער **כתב סופר** זי"ע, ווייל יתרו האט באמת געהאט א פראבלעם מיטן קומען צו די אידן, ווייל ער האט נישט געוואוסט ווי אזוי זיי וועלן אים אויפנעמען, טראצדעם וואס נארמאל וואלטן זיי אים געדארפט שיין מכבד זיין, און אוודאי נישט טשעפענען ווייל ער האט דאך אריינגענומען משה רבינו צו זיך אהיים און אים געגעבן זיין טאכטער פאר א ווייב, אבער אפשר זענען זיי כפויי טובה, דעריבער האט ער מורא געהאט צו קומען.

דער **אבן עזרא** פרעגט אויף דעם וואס משה רבינו האט געזאגט התיצבו וראו את ישועת ה' וכו', פארוואס טאקע זענען נישט אידן געגאנגען מלחמה האלטן מיט די מצריים, זיי זענען דאך געווען געגוג מענטשן מיט אסאך כח, ענטפערט ער אז זיי זענען נישט געווען מלומדי מלחמה, און זיי האבן מורא געהאט צו גיין אין מלחמה. דער תירוץ איז לכאורה שווער ווייל ביי עמלק זענען זיי דאך יא געגאנגען און זיי האבן געזיגט?

זאגט דער **כתב סופר** אז באמת איז דאך געווען א ציווי ה' **לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו**, און רש"י זאגט כאטש זיי האבן דיך געפייניגט און געווארפן דיינע קינדער אין טייך, זיי נישט קיין כפוי טובה ווייל זיי זענען געווען דיין אכסניא בשעת הדחק. טאקע וועגן די סיבה האבן זיך די אידן קיינמאל נישט געפירט מלחמה מיט די מצריים, נישט אין מצרים, און נישט ארויסגייענדיג, ווייל זיי האבן מכיר טובה געווען אויף די הנאה וואס זיי האבן פון זיי געהאט.

דאס פרעגט רש"י **מה שמועה שמע ובא** וואס האט ער געהערט אז די אידן האבן גוטע מידות, וואס האט אים געצייגט אז מ'וועט אים שיין אויפנעמען אלס הכרת הטוב, אויף דעם זאגט רש"י קריעת ים סוף, אז דער אייבערשטער האט געדארפט שפאלטן דעם ים, און די אידן האבן נישט אליין מלחמה געהאלטן אלס הכרת הטוב שהיו להם אכסניא בשעת הדחק, האט ער פארשטאנען אז אים וועט מען זיכער מכיר טובה זיין, און אויפנעמען בכבוד גדול. אבער באמת פון קריעת ים סוף איז נישט קיין ראי', ווייל אפשר האבן זיי נישט מלחמה געהאלטן אזוי ווי דער אבן עזרא זאגט, ווייל זיי האבן נישט געקענט מלחמה האלטן, און ס'איז נישט קיין ראי' אז זיי האבן גוטע מידות, אבער ווען ער האט געהערט פון מלחמת עמלק, האט ער דאך געזעהן אז זיי זענען יא מלומדי מלחמה, און מיט עמלק האבן זיי טאקע יא מלחמה געהאלטן און אים צוקלאפט, אלא מאי דאס וואס זיי האבן

מעשה רב

היה אתה לעם מול האלקים

דער הייליגער רבי ר' זושא זי"ע איז אמאל געגאנגען אויפן גאס, און ער האט געטראפן א קליין יונגל גייט אין גאס מיט זיינע ספרים אויפן וועג צום חדר.

דער רבי ר' זושא האט אים אפגעשטעלט און געזאגט "מיין קינד, פארוואס גייסטו אין חדר? וואס האסטו פון גיין אין חדר? דיין רבי שלאגט דיך, וואס וועסטו דען האבן פון לערנען גמרא, גיי, שפיל זיך מיט די אנדערע קינדער"

דאס קינד האט דאס געהערט האט ער זיך אויפגערעגט "דו אלטער נאר, פארוואס זענען מיר באשאפן געווארן אויף די וועלט, אנצוברענגען די צייט?! זיך צו שפילן?! מען דארף דאך לערנען און דאווענען און דינען דעם אייבערשטן" דאס קינד איז באלד אנטלאפן אין חדר אריין.

האט דער רבי ר' זושא אויפגעהויבן זיינע הענט צום הימל און געזאגט "רבונו של עולם, קוק נאר דיינע הייליגע אידן, קוק דאס קליין קינד פארשטייט שוין קליינערהייט וואס עס איז זיין תכלית און זיין ציהל אויף די וועלט".

מיט דעם האט געטייטשט הרה"ק ר' אלימלך רודניקער זי"ע דעם פסוק **היה אתה לעם מול האלקים** דו זאלסט רעדן צום פאלק קעגן דעם אייבערשטן, רעד זיי אפ פון צו טון דעם רצון ה', און דורכדעם וועסטו זעהן ווי אזוי זיי רעאגירן ווי אזוי זיי וועלן שרייען קעגן דיר, אויף דעם וואס דו רעדסט קעגן דעם רצון ה', און דאס וועט זיין דער בעסטער מליץ יושר אז והבאת אתה את הדברים אל האלקים, אט די ווערטער וועסטו קענען ברענגען פאר השי"ת אז דאס זאל זיין א לימוד זכות פאר אידישע קינדער.

נישט מלחמה געהאלטן מיט מצרים איז געווען מצד הכרת הטוב.

*

דער מדרש זאגט כל מה שישראל אוכלים בעולם הזה אינם אוכלים אלא בזכות האמונה, דארף מען פארשטיין פארוואס דוקא בזכות אמונה זענען אידן נהנה בעולם הזה?

זאגט הרה"ק **רבי ר' העשיל זי"ע פון קראקא** ווייל לכאורה דארף מען פארשטיין פארוואס איז נישטא קיין שכר מצוה אויף די וועלט, עס שטייט דאך ביומו תתן שכרו, און דער אייבערשטער האלט דאך אלעס וואס ער האט געשריבן אין די תורה, נאר די הלכה איז אז אויב דער בעה"ב האט געשיקט א שליח צו דינגען די ארבעטער דארף ער נישט באצאלן נאך אין יענעם טאג, ווייל דער בעה"ב קען זאגן פארן ארבעטער 'איך האב דיך נישט געדונגען', און דער שליח קען זאגן 'דו האסט נישט געארבעט פאר מיר'.

די תורה איז דאך געגעבן געווארן פאר אידן דורך א שליח, משה רבינו ע"ה, ממילא דארף דער רבש"ע נישט געבן שכר מצוה אויף די וועלט, נאר די ערשטע צוויי דברות, אנכי און לא יהיה לך דאס איז געגעבן געווארן דורך השי"ת אליין, פאר דעם דארף השי"ת אונז יא באצאלן שכר מצוה אויף די וועלט.

וועגן דעם אין ישראל ניזונין בעולם הזה, אידן האבן נישט קיין פרנסה און שכר מצוה אויף די וועלט, אלא בזכות אמונה, ווייל די ערשטע צוויי דברות האט דער רבש"ע אליינס געזאגט.

מילי דרמיזא

דער **רמ"ע מפאנו זצ"ל** אין ספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין פל"א) זאגט א רמז פארוואס השי"ת האט געגעבן די תורה דוקא אויפן בארג סיני.

ווייל "סיני" איז בגימטריא זעקס הונדערט טויזענט, דער צאל וויפיל אידן עס זענען געשטאנען ביים מעמד הר סיני. ווי אזוי?

ס-י-נ-י! מען הייבט אן צו רעכענען 'ס' מאל י', דאס הייסט 60 מאל 10 דאס באטרעפט 600. דערנאך 'ס' מאל נ', דאס הייסט 600 מאל פופציג, קומט אויס 30,000. דערנאך רעכנט מען 'סינ' מאל י', דאס הייסט 30,000 מאל 10. קומט אויס 300,000.

יעצט רעכענט מען דעם מילוי פון די אותיות פון ס-י-נ-י. דער מילוי פון סמ"ך איז מ"ך וואס באטרעפט 60. דער מילוי פון יו"ד, איז ו"ד וואס באטרעפט 10, דער מילוי פון נ"ן איז ן' וואס באטרעפט 50, דער מילוי פון יו"ד איז ו"ד וואס באטרעפט 10. אז מען רעכענט דאס לויטן פריערדיגן חשבון האט מען שוין נאך 300,000 אינאיינעם איז דאס 600,000.

יגעת ומצאת!

שטייענדיג אין פרשת יתרו, די וואך פון מתן תורה, נאכדעם וואס מיר האבן שוין זוכה געווען אין די פארגאנגענע פרשיות פון די תורה אדורך צו לערנען די השתלשלות הדורות פון אדם הראשון ביז, נח, פון נח ביז צו די אבות הקדושים, און דאן פון די אבות הקדושים ביזן דור המדבר, ווי מיר האלטן יעצט ביי דעם דור וואס האט זוכה געווען צו מעמד הר סיני, און צום "והייתם לי סגלה מכל העמים", וועלן מיר ווידמען דעם "יגעת ומצאת" איבער פארשידענע פראגעס איבער נעמען וואס ווערן דערמאנט אין די פארלאפענע סדרות (דער גרעסטער טייל פון די תשובות שטייען אין חומש, בלויז געציילטע זענען פון די גמרא און מדרשים).

ווער איז געווען דער מאן פון:

חוה, מלכה, בשמת, צלה, אסנת, אהליבמה, זלפה, נעמה, אלישבע, עדה, צפורה, הגר, יוכבד, בת שוע, מרים הנביאה, דינה, יסכה, אמתלאי בת כרנבו, יהודית, בתי' בת פרעה, לאה, בנות פוטיאל, דבורה (הפטורה)

ראשי תיבות

ווי אזוי מאכט דאס ווארט (ווערטער וואס הייבן זיך אן מיטן אות מ')....

ממנ"פ, מ"מ, מנה"מ, ממה"מ, מלמה"מ, מדה"ד, מדה"ר, מנצפ"ך, משו"ה, מז"ט

מוצש"ק, מה"ת, מסי"נ, מבע"י

מילי דשמעתתא!

בשיעור השבוע במס' קידושין פרק שני

*

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול:

עס שטייט אין ספר **משנת רבי אליעזר** (פר' צו) אז דורך די הלכה איז השי"ת מוחל די עבירות פאר אידישע קינדער, ווייל די משנה זאגט אין אבות אז ווען א מענטש טוט א עבירה קויפט ער איין מלאך רע, און דער אויבערשטער גיט אים איבער אין די האנט פונעם מלאך, אז ער אים מעניש זיין, וואס דאס איז אזוי ווי השי"ת פארקויפט דעם חוב וואס ער איז שולדיג פארן אייבערשטן, ווייל ער האט געזינדיגט פארן מלאך.

אבער ווייל מיר פסק'ענען אז **המוכר שטר חוב וחזר ומחלו מחול**, קומט דאך אויס אז אפילו נאכן פארקויפן דעם שטר חוב קען נאך דער מלוה מוחל זיין, דעריבער אויב א איד טוט תשובה איז השי"ת מוחל דעם חוב, און עס ווערט אויסגעמעקט דער חוב פון די עבירה.

*

עס איז באקאנט די קשיא ווי אזוי האט השי"ת געקענט ארויסנעמען די אידן פון מצרים פאר די צייט, דער אייבערשטער האט דאך זיי משעבד געווען פארן שר של מצרים אויף פיר הונדערט יאר?

ענטפערט דער **יושב אוהלים** (פ' שמות) אז וויבאלד מיר פסק'ענען **המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול**, האט דער אייבערשטער געקענט מוחל זיין דעם חוב, אפילו ער האט ד'אס שוין פארקויפט פארן שר של מצרים.